

Fordele og ulemper ved god praksis for trafik i marken

Der er vigtige argumenter for at indføre god praksis for udvalgte transportopgaver. Ikke mindst reduceres strukturskaderne, og der signaleres kvalitet og omtanke til medarbejdere og maskinstation. Der kan dog ikke forventes en større økonomisk gevinst.

I artiklen "[Økonomiske konsekvenser af jordpakning og kontrolleret trafik](#)" er det beregnet, at der i dyrkningen af vårbyg, ved indførelse af 24 m arbejdsbredde for gylleudbringning og 4 m arbejdsbredde for øvrige markoperationer i kontrolleret trafik, kan hentes en gevinst på 0 til 4 hkg pr. ha pr. år, afhængigt af jordens følsomhed overfor strukturskader, jordens forudgående dyrkningsmetode og produktionspotentialet i øvrigt.

Tilsvarende har forskere ved Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet anslået udbyttegevinster i vinterhvede på mellem 5 og 10 pct. som følge af reduktionen af strukturskader, og dertil vurderet at der kan opnås besparelser på forbrug af brændstof og pesticider.

Disse gevinster er afhængige af investeringer i udstyr til autostyring samt tilpasning af arbejdsbredder.

Spørgsmålet er, om indførelse af god praksis ved udvalgte transportopgaver i marken kan medføre gevinster. Der er tale om opgaver som:

- Kornvogne må kun køre i forageren
- Gyllevognen må aldrig køre udenfor kørespor
- Halm samles efter presser og læsses f.eks. på forager

Det er en oplagt gevinst, at der opnås kosmetiske fordele ved at undgå vendinger midt på marken – der laves ikke spor fra vendinger midt i markerne i hverken pløjet og harvet jord eller voksende afgrøder.

Der kan samtidig forventes færre strukturskader, hvis færdslen begrænses. Hvis god praksis begrænser sig til ovennævnte tiltag, kan det forventes, at det overkørte areal med kornvogne, vendinger med gyllevogn og halmlæsning reduceres, og at denne reduktion vil udgøre 5 – 10 pct. af det samlede areal vurderet som en samlet effekt af tiltagene.

Antages det ved fuld implementering af kontrolleret trafik, at udbyttetab som følge af strukturskader reduceres med mellem 0 og 4 hkg pr. ha pr. år, vil god praksis derfor kunne estimeres til en gevinst på 0 til ca. 0,4 hkg pr. ha. pr. år, svarende til maksimalt 50-80 kr. pr. ha ved en afgrødepris på 100 til 200 kr. pr. hkg.

Disse estimater afhænger meget af, hvordan jorden regenererer efter jordpakning. De igangværende jordpakkingsforsøg forventes over en årrække at kunne belyse, hvilke konsekvenser skånsom behandling har på allerede pakket jord.

Der vil tilsvarende være en omkostning forbundet med god praksis for trafik i marken. Fokuserer vi udelukkende på brug af den eksisterende maskinpark, vil indførelse af god praksis for trafik i marken medføre en reduktion i kapaciteten på maskinparken som følge af længere transporttid og begrænsninger i færdslen.

Eksempler

Opgave	Pris ved nuværende kapacitet	Pris ved 5 % lavere kapacitet	Pris ved 15 % lavere kapacitet
Mejetærskning	825 kr. pr. ha	868 kr. pr. ha	970 kr. pr. ha
Gylleudbringning	600 kr. pr. ha	632 kr. pr. ha	706 kr. pr. ha
Halmsamling	125 kr. pr. ha	132 kr. pr. ha	147 kr. pr. ha
Sum	1.550 kr. pr. ha	1.632 (+82 kr. pr. ha)	1.441 (+273 kr. pr. ha)

Sammenfattende kan der således nok ikke forventes nogen større økonomisk gevinst ved indførelse af god praksis omkring færdsel i marken, men der kan helt sikkert hentes fordele, ved at marken ser bedre ud, der signaleres kvalitet og omtanke til medarbejdere og maskinstation, og grejet bliver ikke vredet i stykker ved uheldige vendinger.

Samtidig skal det understreges, at akselbelastninger, dæktryk, dæktyper, jorden beskaffenhed og fugtighed er helt afgørende for, hvor store skader den uheldige færdsel vil medføre, og dermed hvor store gevinster der er ved indførelse af god praksis.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'